

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare: DUMINECA

Prețul Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . 10 coroane
" " " pe 1/2 an . 5 " "
" România și străinătate pe an . 14 franci
" " " pe 1/2 an 7 " "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
ediate etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cu-
vinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.

Correspondințele se adresează redacțiunii
„FOAIA DIECESANĂ“;
eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

Contemplațiuni

asupra celor din urmă momente a lui Cristos

II

„Astăzi vei fi cu mine în raiu.“
Luca 23. 43.

Precum viața întregă a lui Isus a fost un șir de binefaceri față de oameni, așa și încheierea vieții lui a fost plină de dovezi despre bunătatea lui de inimă față de om. Și de pe cruce, între chinuri, în ceasul morții, a fost el cel mai iubitoriu prieten al omului. Înainte de a se gândi la sine, înainte de a-și recomanda lui Dumnezeu sufletul său atât de chinuit, — varsă bunătățile inimii sale asupra prietenilor și dușmanilor săi, — fi binecuvântă și se roagă pentru ei, — îngrijesce de mamă sa, care sta și plângea sub cruce, iertă pre unul dintre cei doi tâlhari și-i dăte acestuia cea mai minunată asigurare că: „Astăzi vei fi cu mine în raiu.“

Era adecă unul dintre tâlharii cîi împreună restigniți cu Isus, cătră care a zis el: „Astăzi vei fi cu mine în raiu.“ Noi n'avem nici o scire mai de aproape despre acest tâlhariu pocăit, decât numai aceea, ce ne spune evangeliștii, că adecă el a fost un ucigaș. Că din ce cauză a făcut el ucidere noi nu știm. Astfel e cu puțință, că el a fost unul dintre aceia, carii au ucis oameni în vre-o revoltă sau resoală oare-care. Jidovii provocau pre atunci nu arare-ori revoalte între popor, și aceste nu se petreceau fără vărsări de sânge. Pentru de a înspăimînta pre alții, apoi capii acelor revoalte se osîndiau la moarte.

Așa și *Varrava* v. 19, care la Mat. 27. 16, era însemnat ca un arestat vestit. Cu *Varrava* se mai aflau și alții arestați Marcu, 15. 7. Este dară cu puțință, că acel tâlhariu pocăit a fost unul dintre aceia, carii au făcut o ucidere. Din aceasta însă nu urmează, că el în viața sa întregă a fost un

făcătoriu de rele. Căci în rescoale, în tulburări, în iuțimea mâinii se fac ucideri de cătră oameni, la cari nici nu te-ai gândi.

Fie ori și cum, destul, că nenorocitul acela a făcut ucidere și drept, că a meriat moarte. Căci de și romanii li erau jidovilor nisce stăpâni neplăcuți, totuș ei li erau mai marii lor și aveau dreptul, de a ucide prin sabie pre acela, care a tras sabia și cu sânge pre cel ce a vărsat sânge de om. Aceasta a recunoscut-o și restignitul însuș. (Luca 23. 41).

Pre lângă toate aceste în ceasul din urmă n'a mai fost el acela, care a fost mai înainte, ci ca unul, carele s'a căit de greșelele lui și s'a îndreptat. Poate că deja atunci, când a fost prins, și-a recunoscut și și-a plâns fărădelegile. Se poate că deja de mai înainte a cunoscut el pre Isus și s'a pătruns și de faptele și învățăturile lui sublime, cari învățături de și earăș stăngându-se totuș a rămas poate o schinteie în el, care apoi sub împrejurările aceste s'a aprins de nou. Cel puțin el trebuie să fie cunoscut viața și faptele lui Isus, căci altcum de unde mărturisirea sa (Luca 23. 41): „acesta (Isus), nici un rău n'a făcut.“ Ba el ținea pre Isus nu numai de nevinovat, ci mai mult ca pre un om de rënd, de Messia, d'aceea cuvintele: „Pomenesce-mă Doamne...“ Luca 23. 42.

De și omul acesta a fost un ucigaș totuș trebuie să fie avut el și părți bune, cel puțin inima sa n'a fost de tot stricată, căci el nu numai că și-a recunoscut în sine vinovăția lui, ci aceasta a mărturisit-o el și în public, avënd curagiul a apăra pre Isus în ciuda orbirei poporului și a batjocurei ce i-să făcea lui Isus, recunoscându-l de omul lui Dumnezeu. Nu este dară de mirare, că Isus a ascultat pre acest om, care avea semne așa de vëdite de pocăință respunzënd la rugarea lui cu cuvintele: „Astăzi vei fi cu mine în raiu.“

Negreșit răspunsul acesta a trebuit să deștepte

mare bucurie în acest om, căci acela i-a fost după dorința lui, ba i-s'a făgăduit mai mult decât a așteptat. El s'a rugat numai: *Pomenesce-mă* etc. și Isus a făcut și mai mult, i-a făgăduit, că îl va lua încă astăzi în *raiu* adecă în locul de fericire și odihnă, unde petrec sufletele dreptilor. Aceasta i-a făgăduit-o el lui cu deplină încredere: „*Adevăr zic ție*” — nu după un oare-care timp, ci încă — *astăzi*. Atâta de sigur n'a așteptat bietul tâlhariu, cu atât mai mult a trebuit el dară să se bucure...

* * *

Dar rău ni-am înșela dacă din esemplul tâlhariului de pe cruce am crede, că amânând noi pocăința noastră până la ceasul morții, am fi și noi tot așa de fericiți, ca și acela. Multe piedeci ni sunt în cale, cari fac cu neputință împlinirea acestei credințe, nădejde a noastră.

Întăiu noi nu scim ori de acel om (tâlhariu de pe cruce) fost'a el în întreaga sa vieată om rău, scim numai atâta, că el a făcut o ucidere. Să zicem, că el acel omor l'a săvârșit în focul mâniei, atunci între el și între Ap. Petru n'ar fi tocmai mare deosebire. Și Petru a păcătuit, s'a făcut mincinos și jurătoriu strâmb, dar aceste nu le-a făcut el cu precugetare și cu sânge rece. Petru a păcătuit și s'a pocăit earăș; tâlhariul încă a păcătuit și s'a pocăit. Un om, carele în întreaga sa vieată a fost rău și păcătos, nu se poate așa ușor asemăna cu tâlhariul de pe cruce. E cu puțință, ba de crezut, că tâlhariul acela a fost cu mult mai bun, ca un cutare om stricat din zilele noastre. Sinceritatea sa arătată fiind pe cruce dovedesce, că n'a putut să fie un om de tot stricat.

A doaua, cine ne poate sta bun, că am avea noi timp de pocăință, precum a avut tâlhariul? Acesta a stat un timp oare care în temniță, unde a avut timp de ajuns de a se gândi la faptele sale; noi însă — putem într'o zi fără de veste muri. Esemple de aceste avem destule. — Tâlhariul în ceasul morții lui își avea mîntuiala sa la loc, noi însă — putem zace într'o boală, care ne tulbură mîntuiala, de nu mai putem să ne gândim la pocăință.

A treia astfel de pocăințe pe patul morții sunt de puțin preț, fiindcă ele se fac mai mult numai de frica morții. Dacă nu ar sta moartea așa de aproape, nici nu ni-am gândi la pocăință. Aceasta o putem vedea la mulți oameni, cari scăpând din cutare boală, purtarea lor nu și-o mai schimbă, ci rămân tot ceea ce au fost ei înainte de boală. Așa și cu făcătorii de rele (criminalii). Nu toți făcătorii de rele, părea-ar ei ori și cât de smeriți în fața morții, vor ajunge așa de sigur în *raiu*, ca acela de pe cruce; căci la cei mai puțini este pocăința așa de sinceră ca aceluia, ci dînșii sunt mai mult înfrânți de spaima morții, decât de o adevărată căință. D'aceia să facem dară cum zice înțeleptul *Sirach* 5. 8: „Nu întârzia a te în-

toarce la Domnul, și nu lăsa din zi în zi; că fără de veste va eși mânia Domnului.” Ear la c. 18. v. 22 zice tot acest mare înțelept: „Nu te impedează a plini promisiunea în vreme bună, și nu aștepta până la moarte să te îndreptezi.”

Putem să tragem și alt folos din cuvintele lui Isus:

1. Putem să vedem, cât de mult i-a zăcut lui Dumnezeu și lui Isus la inimă, ca omul să se îndrepte și să se mîntuiască: „carele voesce ca toți oamenii să se mîntuiască și să vie la cunoștința adevărului” I Timot. 2. 4; „nu va întârzia Domnul... precum unii socot... ei rabdă îndelung... nevrînd a se pierde cineva, ci ca toți să vie la pocăință” II Petru 3. 9,

2. Putem vedea, că sufletele oamenilor buni și pocăiți îndată după despărțirea lor de trup se sălășluiesc la un loc de fericire. Sufletele noastre după moarte nu vor zăcea într'un somn adînc, nu se vor afla într'o stăruie de mijloc, care se închipue a fi între moarte și înviere, în care nu ești nici fericit nici nefericit, ci „carii mor în Domnul fericiți sunt de acum” (adecă din ceasul morții) Apocalipsa 14. 13. În ziua, în care părăsesc ei lumea aceasta merg întru bucuria Domnului lor, primind respătarea faptelor lor bune și mîngăindu-se pentru suferințele și necazurile din această lume.

Ce dulce nădejde este aceasta pentru noi! Cu ce bucurie trebuie să așteptăm noi moartea noastră, când știm, că ea nu este zdrobitoarea fericirii noastre, ci ea este începutul adevăratei fericiri, începutul vieții ceresci. Să fim dară următorii credincioși alui Isus și din toată inima să ne silim spre îndreptarea morăvurilor noastre. Atunci vină moartea astăzi ori mâine, ea nu ne va aduce veste rea, ci ne va vesti și noauă cuvintele lui Isus de pe cruce; „*Astăzi vei fi cu mine în raiu.*”

B. B.-HI.

—>✱<—

Pecatele noastre...

Dintr'un operat cu acest titlu, trimis de „*Un preot bătrân*”, estragem deocamdată următoarele:

I

Să vaită întreaga lume și cu ea și noi Românii, că pe zi ce merge, imoralitatea se lătește tot mai mult, ireligiozitatea prinde rădăcini tot mai adînci în sinul poporului de rînd... De oamenii cu carte nu mai vorbesc, căci cu acestia fără multe excepțiuni, am gătat-o...

Și ce facem noi preoții și învățătorii și cărturararii, pentru ca să se stîrpească relele mai sus numite? Nimic, absolut nimic! E mult de când a eșit din întrebuintare chiar proverbul „fă ce zice popa, și nu face ce face el,” pentru că astăzi a amuțit graiul preoților noștri în biserică. Sunt ani, ba pot zice decenii de ani de zile, de când afară

de pastoralele arhieresci în cele mai multe din bisericile noastre... nu auzi predică. Învățătorii își fac lecțiile mehanice, iar ceilalți cărturari politică înaltă...

Și dacă ar fi acestea păcatele noastre cele mai mari, poate că nu așa scrie aceste rânduri; dară mă prinde o groază, când trebuie să constat, că noi conducătorii poporului, contribuim direct la lățirea ireligiozității. Nu am intențiunea să înșir aici păcatele noastre, dintre cari unele sunt oribile și pe cari poporul s'a datat să le treacă cu vederea, ci mă mărginesc pe lângă o frumoasă instituțiune — dacă o pot numi așa — aparținătoare bisericii, care poate inconscie, trecând preste margiunile bunului și frumosului, propagă ireligiozitate. Aceasta instituțiune sunt corurile noastre.

Cum se poate — vor zice mulți — corurile, fala Bănățenilor, se propage... nu se poate!

Ba se poate. Eată casuri concrete.

Abia găsești un cor, numească el chiar și Reuniune de cântări sau societate de diletanți etc., care se nu se fie produs în cășlegile acestea, ca și altă dată, cu câte un concert, împreună cu declamațiunii, cu piese teatrale etc. Eu le urmăresc de mulți ani. În programele acestor producțiuni află piese ca „Toaca, La icoana, Drăcușorii, Pacienta” etc., bucăți, cari pare că sunt făcute anume pentru a stîrni în ascultători necredință... BCU Cluj / Central

„Toaca” este o cântare, ce încât privește melodia e foarte frumoasă, cuvintele însă lovesc în persoana, care ar trebui să se bucure de cea mai mare autoritate în ochii publicului. Chiar numele adevărat al acestei cântări se ascunde sub cuvântul „toaca”, pentru ca să nu se revoalte oamenii, cari mai țin la cele sante... Oare n'ar putea lipsi aceasta cântare din șirul corurilor noastre, s'au nu s'ar putea — de dragul melodiei — înlocui cu alte cuvinte cuvintele urite ale cântării?

Poesia „la icoană” este o *poesie* — așa se zice — *clasică* (?), eșită din creerii unui ateist; iar „Drăcușorii” e o proastă glumă versificată, ce își bate joc de un sihastru, care și-a jertfit viața întreagă, pentru ca să crească în legea creștină pe un copil găsit pe drumuri.

Subiectul poeziei „la icoană” cât și al glumei poate fi adevărat, dar oare e bine a parada cu lucruri, cari lovesc în cele sante, e consult să ne producem cu toate lucrurile, ce se pot întempla, înaintea unni public, care primesce totul de bani buni? Oare moralisarea sau demoralisarea este scopul producțiunilor noastre?

Cam tot acestea se pot zice și despre piesa localisată „Pacienta.” În aceasta piesă comică se combat cu mult spirit felurite vițiuni, ca necredința între cei căsătoriți, gelosia..., dar se ia preste picior evlaviei creștinească. *O comedie e bună, când moralizează*, cu alte cuvinte când în mod fin sbiciuesce păcate, moravuri și deprinderi rele. Locali-

satoriul unei astfel de comedii este la înălțimea chiemării sale, când face acelaș lucru cu păcate... locale. Acum întreb pe localisatoriul „Pacientei”, ajunsu-și-a comedia aceasta scopul atunci, când aduce pe scenă păcate locale, pe cari nu numai că le lasă necombătute, dar le face mai cu forfoi de cum în realitate sunt. Înțeleg aci mulțimea de „Tatăl nostru” și „Născători” ale Tușei Sida. Oare nu era mai bine, dacă localisatoriul, în loc să facă de ris pe baba evlavioasă, să fie sbiciuit superstiția ei — o superstiție non plus ultra, dar nevinovată, pentru-că nu baba, ci poate alt cineva este responsabil pentru o creștere atât de falsă religioasă!?

Toate piesele aci arătate — și câte nu așa mai putea înșira? — le-am aflat în programe subscrise de preoți, învățători și conducători de ai noștri, — și eată de ce zic, că acestia lucră pare că din adins în interesul ireligiozității.

Trebuie să fim cu luare aminte la toate, ce au influință asupra religiozității și moralității poporului nostru, dacă voim să stîrpim păcatele contrare acestor virtuți creștine. Scrupulositatea pedantă se ne ferească de a da în mâna coriștilor noștri cântări, poezii, lectură etc., cari strică într'un moment, cât nu se poate tocni în ani de zile.

O întâmplare din experiența mea dovedește eclatant, cât suntem de ușuratici în privința aceasta. S'a înființat și în comuna mea, nu de mult, un cor și, neavînd pe note cântări funebre, învățătorul se adresase cătră nisce colegi, ca să-i pună la dispoziție, ce pot... Aruncînd ochii preste cântările primite, m'a prins mirarea dînd de cântarea „Pasagere ostenite...” Să se poate — îmi zisei —, că atunci, când, după cum am cetit în Foaia diecesană, *liberalii* germani fac legi și pedepsesc cu 6000 marce pe acela, care neagă nemurirea sufletului, — noi *ortodocșii* să cântăm la cosciugul unui credincios de ai noștri: „Pasagere ostenite, dormi în pace somnul etern!”

Cel-ce are urechi de auzit să audă!

Observări la o „critică...“

Iarăș istoria Dnui Dr. Pușcariu

În Nrii 29 și 30 ai Foaiei diecesane din 1894 am făcut o dare de samă asupra manualului de istorie bisericească de Dr. I. Pușcariu, în care am arătat mai multe erori din manualul acesta în speranța, că autorul la a doaua ediție le va lua în considerare. Am făcut aceea dare de samă pe de o parte pentru a arăta erorile cele mai bătătoare la ochi, pe de altă parte pentru a arăta domnilor dela Telegraful român, că nu este destul să vezi cartea, pentru a-ți putea da părerea, ci trebuie să o și cetesci și să arăți autorului ce ar fi de îndreptat la o ediție noauă. Am căutat ca să fiu în

darea mea de samă cât se poate de obiectiv și m'am mărginit numai la erorile mai principale, crezând, că în modul acesta fac numai un serviciu autorului. Acum — după un timp de 6 luni — mă pomenesc cu un fel de răspuns — pardon cu o critică tot asupra acestui manual scrisă de Dr. V. Saftu (Telegraful Român Nr. 19, 20, din 1895).

Eu mi-am dat părerea asupra acestui manual și am arătat prin dovezi scoase din manual — nu prin frase goale — că e plin de erori și că-i lipsește chiar și legătura logică — cea atât de laudată de Dl Dr. Saftu, — și m'ași simți dispensat a mă mai ocupa de el, dacă nu ași afla în așa-numita critică a Dlui Saftu următoarele: „Pe nici un teren nu e producțiunea mai sterilă, ca pe terenul religiunii. Rari, foarte rari sunt bărbații bisericeii noastre, cari se se ocupe cu astfel de manuale. Și dacă se ivesce câte unul, care-și sacrifică viața acestei munci grele și publică câte ceva, apoi se găesc iute oameni, care lipsiți de bunăvoință — un lucru, care se tradează totdeauna prin stil — încearcă să spulbere prin critici nedrepte manualul apărut“.

Mai înainte de toate observ, că, mulțămita lui Dzeu, a trecut și preste noi Români timpul lui Eliade, când se zicea: „scrieți băeți!“ și dacă voim să trecem de oameni serioși în fața lumii trebuie să ținem cont de ceea-ce se scrie și de felul cum se scrie, mai ales în ce privește manualele de școală. Dl Saftu 'mi impută mie — cel puțin nu știu să se fi ocupat altul cu manualul acesta și cred, că la observările mele face autorul *criticiei* aluziune — lipsă de bunăvoință și numește darea mea de samă „critică nedreaptă“. Aici era datorința Dlui critic să arăte unde anume a aflat D-Sa lipsa de bunăvoință și care observare a fost nedreaptă, pentru-că Dl critic nu combate cele zise de mine, ci se încearcă a arăta, că dacă critici o carte nu e bine să cauți erorile, ci să iei *întregul* în considerare, fără să ne spună ce înțelege D-Sa sub „*întreg*.“

La rândul meu îi voi arăta Dlui Saftu, că nu eu ci D-Sa a fost lipsit de bunăvoință — înțeleg bunăvoința față de școală, nu față de autor.

Voiu aminti pe scurt principiile, după cari ar dori Dl critic să se scrie un manual de școală și apoi îi vom arăta, că manualul de istoria bis. nu corespunde nici acestor principii și Dlui critic numai i-s'a părut, că în manual ar exista legătura logică și că prin acest manual s'ar putea ajunge scopul educativ.

Dl critic cere 1) o critică dreaptă și nepărtinitoare. Dl critic trebuia să ne arăte cum se scrie o critică dreaptă și nepărtinitoare, căci doară nu crede, că noi îl vom lua în serios cu critica D-Sale, care numai dreaptă și nepărtinitoare nu poate să fie.

2) Dl critic ar dori ca într'un manual de istorie să nu se prea observe scopul instructiv, pentru că aceasta ar fi o „pedanterie chinuitoare“; apoi

că scopul instructiv nu este memoria, ci „judecata istorică“. Trebuia Dl critic să știe, că numai prin înmulțirea ideilor — și nu prin frase cum crede D-Sa — poți influența și asupra sentimentului elevului, și apoi cum se va desvolta judecata istorică dacă vom neglija memoria?

Condiția principală la metoda instructivă este — după părerea Dlui critic — legătura logică. Recunosc, că legătura logică într'un manual de istorie este condiția sine qua non, nu pot fi însă mulțămît cu felul, cum înțelege Dl critic legătura logică. D-Sa adică e contra împărțirii materialului în mai multe perioade — prin ceea-ce se înlesnește chiar legătura logică — ci ar dori să se scrie despre fie-care lucru în d-osebi. Eată ce aflăm în critică: „să tratezi istoria unuia și aceluiaș popor d. e. a poporului roman dela început până la sfârșit.“ Unde am ajunge dacă am trata materialul de istoria bisericească în modul acesta, căci elevul doară trebuie să aibe cunoștințe despre starea politică a imperiului roman înainte de a vorbi despre sinoadele ecumenice; trebuie să cunoască toată dezvoltarea bisericească, când va învăța despre eresii; sau când se va trata de ordurile cele multe romano-catolice înființate anume pentru combaterea protestantismului, nu va trebui ca elevul să știe deja cum s'a născut și lățit protestantismul? Și dacă am trata materialul istoric în modul acesta, cum am sta cu *desfășurarea clară a cauzelor, cari au avut vre-un efect?* Nu mai încapă îndoială, că ar fi de dorit să avem și noi — cum au alte popoare — o istorie scrisă în felul acesta, dar' cartea aceea nu ar mai fi carte de școală, ci ar fi o istorie în monografii, sau cum este opul lui Böhringer „Die Kirche Christi und ihre Zeugen, oder Kirchengeschichte in Biographien“, nu cred însă că opul acesta ar putea trece ca manual de școală.

3. Dl critic cere că într'un manual de istorie să nu fie stilul preste tot locul cel simplu didactic cum e într'un abecdar sau într'o gramatică, ci să fie *înflorit, plin de epitete înpodobitoare și de figuri oratorice*. D-Sa ne dă și nu esemplu, care e nostim de tot și de aceea îl vom cita verbal. Dl critic află că nu e bine dacă scriem: „Împăratul roman, Traian, a adus coloni în Dacia“ ci va trebui să scriem într'un manual de școală astfel: „Vestitul împărat roman, nenuritoriul și marele Traian, a umplut bogatele ținuturi ale mândrului nostru Ardeal cu coloni harnici aduși din toate părțile întinsului imperiu roman“ apoi ne mai spune Dl critic următoarele: „Stilul, care mi-ar place mie să-l găsec în fie-care manual de istorie e al lui N. Bălcescu din Istoria lui Mihaiu Viteazul.“ Suntem fericiți, că Dl critic nu a ajuns încă să fie autoritate recunoscută în ale educațiunii, căci am ajungă să educăm de acum înainte numai prin frase, prin epitete înpodobitoare și figuri oratorice. Apoi am dori să vedem cum ar putea Dl critic introduce istoria lui Mihaiu Vi-

teazul de N. Bălcescu ca manual de școală. Scopul educativ îl vom ajunge în istoria bisericească prin faptele mărețe ale părinților bisericesci și prin predarea însuflețită din partea profesorului. D-l critic zice în fine, că nu-și poate închipui o istorie bună fără biografii și schițe caracteristice și cu toate acestea afirmă că manualul de istoria bisericească de Dr. I. Pușcariu e bun.

După ce am arătat principiile D-lui critic voi arăta, că în manualul atât de laudat lipsește legătura logică, și că nu s'a ținut cont de metoda educativă.

În darea mea de samă din anul trecut am accentuat, că împărțirea autorului în perioade nu a fost corectă, pentru că nu a ținut cont de cele mai însemnate evenimente din istoria bisericești creștine și propuneam o împărțire în perioade mai rațională decât cea din manualul numit. Acum vine D-l critic și ne spune, că aceasta e numai o „*cestiune de apreciere*“ „o *pedanterie de ani și zile*“.

Vom aștepta să vedem cum va fi o istorie bisericească fără împărțirea în perioade, dacă însă împărțirea se face, atunci cu tot dreptul pretindem să fie bună, pentru că a te lega de cele mai însemnate momente din istoria bis. precum sunt: suirea lui Constantin c. M. pe tron și declararea bis. creștine de biserica de stat în imperiul român, ivirea mohamedanismului, schisma cea mare între bis. orientală și occidentală dela 1054 nu pot fi nici decum o *pedanterie de ani și zile* cum afirmă D-l critic.

Ca să vadă D-l critic, că am avut dreptate, când am făcut observări în privința perioadelor, îl rugăm să citească și D-Sa ce zice autorul la pag. 4. Acolo aflăm următoarele: „b) Dela 325—787 adică până la timpul, când s'a ținut cel din urmă sinod ecumenic. *Cu începutul acestui period biserica scapă de sub persecuțiuni.*“ La anul 325 a fost primul sinod ecumenic; așadar primul sinod ecumenic a făcut ca biserica creștină să scape de sub persecuțiuni?

D-l critic află legătura logică în aceea, că autorul nu se ține strict de perioade ci tratează lucruri, cari se țin de periodul II în per. I. Nu scim ori de e logic să împărți o carte în perioade și apoi să nu te ții de această împărțire, oare nu se produce confuzie în mintea școlariului, dacă același lucru îl tratezi în mai multe locuri, și totdeauna altfel? Să vedem locurile cu legătura logică a D-lui critic!

D-l critic află că e logic, că în § 11. care tratează despre erezii se amintesc și despre Augustin, care a fost — nu pe la anul 430 D-le critic ci până la anul 430 — episcop în Hippo și prin urmare s'ar ținea de per II. Ne-ai îndatora foarte D-le critic, dacă ni-ai arăta în ce legătură logică stau Augustin și Pelagiu cu ereziiile periodului I.

Ca să arătăm D-lui critic cât e de superficial vom asemăna cele scrise în §. acesta, cu alte locuri paralele. Eată ce scrie autorul în §. 11 des-

pre Nestoriu: „Nestoriu, care recunoscea în Chr. numai o fire, cea omenească“ la pag. 35 aflăm: „Nestoriu, care recunoscea în Chr. numai firea omenească“ iar la pag. 48: „Nestoriu învêta, că în Chr. nu sunt numai două firi, dumnezeiasca și omeneasca, dară și două persoane, că unul ar fi Chr. ca Dzeu și altul Chr. ca om născut din Fecioară“.

Oare D-l Dr. Saftu n'a observat aceste contradicții și oare și aceste tot de dragul legăturii logice s'au făcut? Tot în acest § 11 citat de D-l critic aflăm urm.: „Ca un fel de eres s'a socotit învățătura despre predestinațiune susținută de Augustin *Voinđ Pelagiu, monach din Roma, se combată acest eres a căzut în alt estrem . . .*“ — iar la pag. 40 scrie autorul despre același lucru următoarele: sântul Augustin din Africa, care a învățat despre predestinațiune. *El voind se combată pe călugărul Pelagiu din Africa*)* care învăța“ Oare D-l critic să nu fie observat nici aci contradicțiile aceste și oare noi prin contradicții vom educa?

Să trecem la alt §, în care D-l critic află legătura logică. E §. 16 per. I unde autorul vorbește și despre alte sinoade locale, cari s'au ținut în per. II. Eată ce cetim în § 16: „*În cei trei secolî dintâiu* s'au ținut mai multe sinoade locale,“ și după ce ne spune, că decisiunile acestor sinoade s'au primit de sinoadele ecumenice din Calcedon și Constantinopol continuă autorul: „Sinoade locale s'au ținut în Antiochia (a 265), Ancyra (a 314), în Neocesarea (a 315) etc.“ Aceste sinoade locale se amintesc și la per. II pag. 35. Să ne spună D-l critic care legătură logică a cerut ca autorul să amintească sinoadele locale din per. II la §. 16 per. I, și apoi cele din per. I cum e cel din Antiochia (265) și cel din Cartagena (256) în per. II §. 21.

La §. 16 trebuie să fie o eroare de tipariu, căci nu e posibil să începi „în cei trei secolî dintâiu“ și să continui „sinoade locale s'au ținut“, de sigur că la tipariu s'a elaset cuvântul „mai“ și trebuia să se zică „sinoade locale s'au mai ținut,“ dar atunci cel din Antiochia (265) nu trebuia amintit.

Petru Ionescu

(Va urma)

Varietăți

Reuniunea de agricultură din Caransebeș își ține adunarea generală în 24 Martie a. c. st. n. la care sunt poștiți toți Domnii membrii ai acestei reuniuni.

Bibliografie. A apărut de sub tipariu: „*După Kehr Metodica specială pentru Geografia în școală de*

*) Pelagiu a fost calugăr din Britania și a predicat învățăturile sale prin Roma, Africa și Asia mică.

Patriciu Drăgălina, profesor dirigent la institutul pedagogic diecesan în Caransebeș. 47 de pag. Cuprinsul: I. *Necesitatea și scopul instruirii în Geografia școlii populare.* II. *Mijloacele.* A) Alegerea materiei de învățământ. B) Metodul Geografiei. C) Împărțirea materiei. *Planul de învățământ. Exemple practice.* Se capătă la D-I asesor consistorial Ion Ionașiu cu prețul de 30 cr. v. a.

La temniță. Domnului Dr. V. Branisce i-s'a înmănat sentința de condamnare — întărită de curie — la 2 ani temniță de stat și 1300 fl. pedeapsă în bani. Cu finea lunii curente D-I Branisce va fi dus la Seghedin.

Mulțumită publică și dare de samă. La concertul împreunat cu joc predat de elevii gr. or. rom. din Șipet în 12/24 Faur a. c. în favoarea elevilor orfani de confesiunea gr. or. rom. conform angajamentului meu din invitățile tipărite și spedate celor invitați, subscrișul îmi țin de sântă datorință a aduce pe această cale cea mai ferbinte mulțumită tuturor acelor prea stimați și generoși domni, cari pătrunși de însemnătatea dărniciiei înscrisă în sânta Scriptură „câci unde este inima voastră acolo este și comoara voastră“ au binevoit a-mi trimite mie în scopul de sus indicat suprasolvirele următoare: Ilustrățiile lor domnii Alesandru și Eugeniu de Mocsonyi 6 fl.; Magnificiența Sa Domnul Vicențiu Babeș, 2 fl.; dl Dr. Emil Babeș, 2 fl.; dl Titu Babeș, 1 fl.; dl Emil Stein, 2 fl.; dl Artur Türk 1 fl. v. a. la olaltă 14 fl. v. a. Seara la casă la mâna tutorelui subscriș au încurs 25 fl.; au suprasolvit: dl Zsuty Zoltán, notar subst. 2 fl.; Teodor Cioloca paroh 50 cr.; Silviu Colojoară, paroh 50 cr.; Oto Țeran, 50 cr.; N. Löbl, 50 cr.; Alesandru Steiner, 50 cr.; Venitul preste tot face 39 fl. v. a.; eară spesatul 17 fl. 06 cr., rămâne venit curat 21 fl. 94 cr. v. a. pre cari se vor cumpăra cărți de școală și încălțăminte spre a se distribui școlărilor orfani. Dumnezeu bunul se răsplătească ill. domni și tuturor suprasolvenților de mai sus dăruindu-le lor multă sănătate. — *Șipet* în 19 Faur 1895. — *Nicolae Stoia*, presbiter gr. or. român. — *Costa Petruț*, tutore primar bis.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 19 Octomvrie 1894 Nr. 3019 B. ex 1894 se escrie licitațiune minuendă pentru acoperirea cu tinichea a turnului bisericeii din *Cireșul-timiș*, cu prețul de esclamare 722 fl. 60 cr. v. a.

Planul, specificațiunea de spese și măsuri precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Licitațiunea se va ținea în 16/28 Aprilie 1895 la 11 oare a. m.

Cei ce doresc a lua parte la licitațiune vor avea se dovedească, că sunt apți pentru acest lucru și înainte de licitațiune a depune în bani sau hârtii de valoare vadiul de 10% din prețul esclămării.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în 21 Noemvrie 1894.

Ioan Ignaton,
preș. com.

Nicolae Jurca,
not. com.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. română din comuna *Sudriaș-Jupani*, protopresbiteratul Făgetului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a.
2. Doauă jugere pământ de finaț.
3. 20 metrii volum de lemne, din care se se provadă și școala.
4. Pentru conferință 5 fl. v. a.
5. Pentru scripturistica 3 fl.
6. Pentru curatorie dacă o i-a asupraș 8 fl.
7. Cuartir liber cu grădină de un juger.
8. Dela înmormântări unde va fi poftit 20 cr. ear cu liturgie 40 cr.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc au se-și înainteze recursele cu documentele necesare adresate comitetului parohial Prea On. Domn protopresbiter Sebastian Olariu în Făget.

Recurenții sunt poftiți se se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică, dar nu în ziua alegerii.

Alesul învățatoriu este îndatorat a purta cantoratul și scripturistica.

Preferiți vor fi aceia, cari sunt în stare a conduce corul local.

Din ședința comitetului parohial ținută în *Sudreaș-Jupani* la 23 Februarie 1895.

[15] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Licitațiune minuendă

În puterea decisului Venerabilului Consistoriu diecesan din Caransebeș ddo 3 Februarie 1895 Nr. 3245 B. ex 1894, comuna bisericăscă gr. or. română din *Alibuzariu*, escrie prin aceasta concurs de licitațiune minuendă, pentru zidirea unei bisericeii pe seama ei.

Licitațiunea se va ținea în comuna *Alibuzariu* la 4/16 Aprilie 1895 n. m. în localul destinat de comitetul parohial.

Zidirea bisericeii, carea cuprinde în sine: a] furnisarea întregului material necesar și b] edificarea — clădirei însași, — este socotită după specificațiunea de spese cu suma de 37.841 fl. 37 cr.

Doritorii de întreprindere se admit la licitațiune numai, dacă: a] dovedesc că sunt măestri de clădiri esaminați și calificați, sau, neavând această calificațiune, — concred zidirea celuice dovedesce comunei, că posede această calificațiune; b] depun vadiul de 10% din prețul esclămării, și c] declară în scris, că a cetit și înțeles condițiunile de licitațiune și se supun lor.

Resultatul licitațiunei intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Venerabilului Consistoriu diecesan.

Planurile, specificațiunea de măsuri și spese, apoi condițiunile de licitațiune se pot vedea oricând la oficiul parohial gr. or. român din Alibunariu.

Din ședința comitetului parohial al bisericei gr. or. române din Alibunariu ținută la 23 Februarie 1895.

Președinte :

Jiva Murgu.

Notariu :

Teodor Petrișor.

Cu scirea și invoirea protopresbiterului *Trifon Miclea.*

[16] 1-3

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării V. Consistoriu diecesan din Caransebeș Nr. 228 Șc. din 25 Ianuarie 1895, se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea școalei gr. or. din **Vucova**, protopresbiteratul Buziașului, cu prețul esclarmării 2375 fl. 21 cr. v. a. computându-se aici tot materialul. Planul și specificațiunile se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial. Licitațiunea se va ținea în biserica gr. or. din Vucova în 26 Martie [7 April] a. e. la 1 oară.

Întreprinzătorii se vor prezenta în aceasta zi în fața locului, unde li se vor face cunoscut condițiunile lucrului, având a depune vadiul de 10% din prețul de esclarmare în banii sau hârtii de stat care în cazul primirii lucrului se păstrează în cassa bisericii până la colaudare.

Vucova din ședința comitetului parohial gr. or. ținută la 18 Februarie 1895.

[17] 1-3

Avram Ciocoiu,
președinte.

Alesandru Lazăr,
notariu.

Concurs

Pentru ocuparea unui post de profesor, la institutul pedagogic diecesan din **Caransebeș**, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu fix anual 800 fl.

Drept de quinquenalii și, după întărirea definitivă, paușal de cortel 200 fl.

Competenți pot fi numai Români greco-orientali și au să producă:

1. Atestat de botez.

2. Atestat de maturitate.

3. Absolutoriu dela universitate despre studii pedagogice sau filosofice.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 24 Februarie 1895.

Episcopul diecesan

Nicolae Popea m. p.

Nr. 60 ex 1895.

Concurs

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistoriu diecesan ddo 8 Februarie a. e. Nr. 133 Șc. se escrie de nou concurs pentru întregirea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din comuna **Herendesci**, protopresbiteratul Logojuului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a.
 2. Folosirea alor 4 jugere pământ de arătură;
 3. 28 metri lemne de foc, din care însă se va încălzi și sala de învățământ;
 4. Pentru scripturistica 6 fl.;
 5. Pentru conferințele învățătoresci 8 fl.;
 6. Pentru curatorat, dacă îl ia învățătorul asupraș 12 fl.
 7. Pentru o cutare foaie pedagogică, care va voi învățătorul a o abona 3 fl.
 8. Cuartir liber cu 2 chilii, cuină, cămară și grădină pentru legumi de ¼ juger.
 9. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.
- Alesul învățătoriu este deobligat a purta și cautoratul în și afară de biserică și de a instrua și pre școlari în cântările rituale.

Dintre recurenți va fi preferit cel cu cunosciința muziceii vocale cu scopul de a conduce și dirigea corul esistent în comună; în care cas însă pentru prestațiunile sale față de cor va căpăta dela comună o remunerațiune anuală de 20 fl.

Recurenții sunt avisați ca recursele lor, ajustate cu cele de lipsă și adresate comitetului parohial din Herendesci, să le înainteze oficiului protopresbiterat gr. ort. român în Logoj.

În fine dela recurenți se poftesce, ca înainte de alegere să se presinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică.

Herendesci din ședința comitetului parohial ținută la 16 Februarie 1895.

[12] 2-3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

În urmarea ordinațiunei a Magnificenței Sale Dlui Inspector reg. ung. ddo 10 Februarie Nr. 397 1895, pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala comună elementară, cu limba de propunere română și magiară, din comuna **Crușovăț**, se escrie „concurs.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu 400 fl.
2. Scripturistica 5 fl.
3. 24 metri de lemne

4. Cuartir corespunzător și grădină pentru legumi.

Doritorii a ocupa acest post sunt îndatorați, a-și înainta recursurile în limba magiară instruite și provăzute cu timbrul necesar Înalțului Ministeriu reg. ung. de culte prin comisiunea administrativă a comitatului Caraș-Severin până la 9 Martie 1895, tot-odată au a se prezenta personalmente naintea Mag. Sale Dlui Inspector

Învățătorul denumit este îndatorat a purta și cantoratul după ritul gr. or. român.

Crușovăț, la 17 Februarie 1895. 3—3 [8]

În numele Scaunului școlariu

Isac Radulescu
președ. com.

Concurs

În urmarea stimatei ordinațiuni Venerab. Consist. 27/12 1894 Nr. 3770 B. a căreia se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia vacantă, de a III-a clasă din comuna bisericească Vermeș, în protopresbiteratul Bogșei-montane se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Doauă sesiuni parohiale.
2. Doauă plăte parohiale.
3. Birul și stola usuată.

Recurenții la acest post, cu cualificațiunea recerută au a-și trimite recursurile lor, instruite în înțelesul statutului organic și al regulamentului pentru parohii la P. O. D. protopresbiter tractual Macsim Popoviciu în Bogșamontană.

Competenții au a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la S. biserică.

Din ședința comitetului parohial ținută în Vermeș la 10 Februarie 1895. [9] 3—3

Comitetul parohial

Aureliu Avramescu,
preș. com. paroch.

Ioan Nicodan,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Macsim Popoviciu*, ppbiter tract.

Licitațiune minuendă

Comuna bisericească gr. or. română Iladia, protopresbiteratul Bisericii-albe, deschide concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea unui cortel pentru doi învățători cu termen până la 19 Martie 1895, 10 oare a. m., când se va ținea și licitațiunea în s. biserică din loc, pre-

basa planului și a specificațiunelor de măsuri și spese aprobate de Vener. Consistoriu diecesan din Caransebeș sub 4 Faur 1895 Nrul 337 Șc.

Prețul de esclamarie este 2121 fl. 30 cr. „Două mii una sută douăzeci și unu floreni 30 cr. v. a.” din care e a se subtrage suma de 408 fl. 10 cr. „Patru sute opt floreni și 10 cr. v. a.” — pentru procurarea petrei [125 fl. 20 cr.] și pentru procurarea lemnului [282 fl. 90 cr.] pre cari le procură comuna brsericească și le dă în natură.

Domnii măestrii întreprinzători vor avea să degună la mâna epitropiei vadiul de 10%.

Condițiunile de zidire precum și planul, specificațiunea de măsuri și spese și proiectul de contract se pot vedea ori și când la oficiul parohial.

Iladia în 15 Februarie 1895. 3—3 [10]

Oficiul parohial
Simeon Luca
paroh.

Înșciințare!

Subsemnata fac cunoscut on. public, cumcă

Depoul de bere A. Dreher
STEINBRUCH

al răposatului meu soț **Carol Diemer** îl voi conduce eu mai departe, și ofer:

1 Butoiu à 25 litre Königsbier	4.20
1 „ „ 25 „ Kronenbier (à la Pilsen)	4.80
1 Ladă 36 Sticle à $\frac{7}{10}$ litre Königsbier	4.60
1 „ 36 „ à $\frac{7}{10}$ „ Kronenbier (à la Pilsen)	5.40

la care prețuri darea de consum 1 fl. 25 cr. după 25 litre nu e socotită.

Pentru comande cât mai dese roagă

[11] 2—3

Văduva Diemer.